

РЕЦЕНЗИЯ

от

**доц. д-р инж. Кирил Генадиев Радев, Нов български университет - София,
направление 3.7 (Администрация и управление) и 3.8 (Икономика)**

на

дисертационен труд за придобиване на научна степен “доктор” в професионално направление 9.1 (Национална сигурност), научна специалност „Сигурност и отбрана“ с кандидат Пламен Стефанов Софрониев, на тема “Сигурност и управление на непрекъсваемостта при доставките”

Научен ръководител: проф. д-р Ненко Георгиев Дойков

Основание за представяне на рецензията: Член на жури, съгласно заповед № 3-ЗК-103/08.12.2014 г. на Ректора на Нов български университет .

1. Информация за дисертанта.

Пламен Стефанов Софрониев се обучава като докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Стратегии и политики на сигурност“ при НБУ по научна специалност „Сигурност и отбрана“ в професионално направление 9.1 (Национална сигурност). Зачислен е като докторант на самостоятелна подготовка в ДП „Стратегии и политики на сигурност“ към „Център за изучаване на рисковете и сигурността“ със Заповед № 215/12.03.2012 г. и е отчислен с право на защита със Заповед № 267/03.02.2014 на Ректора на Нов български университет.

2. Обща характеристика на представения за рецензиране дисертационен труд.

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 244 стандартни машинописни страници, в т.ч. съдържание (1 стр.); списък на използваните съкращения (3 стр.); списък на използваните фигури и формули (1 стр.), увод (7 стр.); апробация (1 стр.); три основни глави (153 стр.); заключение (9 стр.); научни и приложни приноси на дисертационния труд (1 стр.); публикации, свързани с дисертационния труд (1 стр.); библиография (12 стр., съдържаща общо 149 източника, в т. ч. 41 броя на български език, 73 броя на английски език и 33 броя интернет сайта); опис на приложенията - 10 броя приложения (55 стр.).

Темата на дисертационния труд е *актуална*, широкообхватна и поради това сложна за реализиране. Аргумент в подкрепа на посоченото е обстоятелството, че със своя предмет и обект на изследване настоящата разработка е една от малкото в научните среди в България.

В *уводната част* на дисертационния труд са представени основните реквизити на разработката (актуалност, обект, предмет, проблеми, хипотези, цел, задачи, научни методи и подходи, обхват, структура на изследването, информационна база, ограничения на изследването). Те са формулирани коректно и изчерпателно. Между формулировките на главната цел, предмета и обекта на дисертационния труд е налице единство между обхвата и съдържателните им характеристики. Формулировката на научните задачи е съобразена със съдържателните характеристики на главната цел (спазвайки принципите на метода “Дърво на целите”), както и с приетите ограничения в обхвата на дисертационния труд. Философията на главната цел на разработката е дисертабилна, тъй като постигането ѝ изисква прилагането изследователски, а не на нормативен (описателен) подход. В изследването е поставен основен акцент върху транспортния сектор и по-конкретно върху авиационния транспорт. На пръв поглед това не се вижда от широкия аспект на темата на разработката, но ограниченията на изследването много коректно са определени в реквизитите на увода, и по-конкретно, в „Обхват на дисертационното изследване“ .

Използваните стандарти в изложението на разработката са актуални и правилно изписани. Те са посочени, съгласно изискванията и в реквизит „Библиография“. Използвани са на английски език.

Въпреки видимо значителните усилия и старание, които докторантът е положил, за да отговори на изискванията всички съкращения в текста да бъдат обхванати от реквизита „Списък на използваните съкращения“, се забелязват отделни пропуски (например BCI – Business Community Institute – стр. 7 под черта; BCP - Business Community Planing – стр. 8 параграф първи). Независимо от това в по-голямата си част използваните съкращения правилно са представени в посочения реквизит, който е изпълнен съгласно изискванията и е поместен на правилното място в разработката.

В рубриката „Апробация“ дисертантът обръща внимание на един много значим за всеки дисертационен труд факт, а именно практическата приложимост и ползите от резултатите на извършеното научно изследване. В рубриката е посоченото, че към дисертационния труд са приложени референции от организациите, в т. ч. и от „Департамент национална и международна сигурност“ на НБУ, относно това, че авторът е приложил на

практика разработения в настоящия труд модел за обучение на персонал по сигурност. Тези референции реално не са приложени към настоящия научен труд, поради което препоръчвам същите да бъдат представени на научното жури в процеса на защитата на дисертационния труд. От посоченото в изложението в анализирания реферат е видно, че извършената апробация съответства както на целта, така също и на задачите и обхвата на разработката.

В *глава първа* на разработката е извършено представяне на основните понятия при управление на процесите, свързани с осигуряването на сигурността в организациите. Направен е успешен опит те да бъдат интерпретирани в областта на транспортния сектор и в частност в рамките на непрекъсваемостта на доставките в стопанските субекти.

Изложението се характеризира със следните особености:

1. Има изследователско - методичен характер.
2. Структурата на изказа позволява да се възприемат достатъчно добре целите, които си е поставил автора.
3. Посочените в рамките на изложението цели са вписани в увода, което е в контекст с изискванията за системното представяне и логическата последователност на изложението.
4. Завършва с шест броя изводи, резултат от извършеното в реферата изследване.

Глава втора от научния труд е посветена на елементите на управлението на сигурността при доставките. Основните ѝ характеристики са:

1. Методиката за взимане на управленски решения е разгледана детайлно и задълбочено.
2. Формулите са номерирани, компонентите им са дефинирани, но липсват дименсиите. Формулите са посочени в специален реферат „Списък на използваните формули“.
3. Изложението е широкообхватно, задълбочено и посветено на проблемите на сигурността, в контекст на предмета, обекта и обхвата на научното изследване.
4. Завършва с осем броя изводи, представящи в оптимална степен резултатите от извършеното в реферата изследване.

Изложението в *глава трета* на дисертационния труд разглежда методите и подходите за изпълнение на процесите на непрекъсваемост на доставките. Основен предмет на изложението са значението на критичното мислене, същността на тероризма, в т. ч. психологичните особености и поведение на терористите, особеностите и приложимостта на методите за анализ на сигурността и обработването на специфичната за целта информационна база данни. Като цяло представената информация до голяма степен е известна в научната и практическата област, но авторът умело я интерпретира в контекст на целите и задачите на настоящата разработка. Като положително трябва да се оцени и обстоятелството, че докторантът е направил успешен опит на основата на разгледаните методи да предложи нови подходи и техники, с което реално реализира свои научни приноси в тази насока. Към останалите особености на изложението следва да се посочат:

1. Изводите и заключенията са аргументирани с резултати и от анкетно проучване, направено сред експерти по сигурността, висши мениджъри и ръководители по сигурността на големи стопански субекти от значими икономически сектори (банков, застрахователен, транспортен, енергетичен, авиационен, държавна администрация, информационни технологии);
2. Формулите са номерирани и посочени в реквизит „Списък на използваните формули“, но както и в предходната глава, не са посочени дименсиите на участващите в тях компоненти, представени по надлежния ред в изложението.
3. Като аргументи за направените изводи са използвани нормативни документи, разработени и приложими от службите за сигурност на САЩ и прилежащите им страни Канада и Мексико.
4. В края на изложението под формата на седем броя изводи са представени резултатите от изследването (извършено в рамките на глава трета).

В *заключението* дисертантът аргументира в положителен аспект изпълнението на целта, задачите и хипотезите на разработката. Пояснява допълнително актуалността на разработката не само за анализирания авиационен сектор, но и за транспортния сектор като цяло.

Представената за рецензиране разработка се характеризира с десет броя *приложения*, описани в съдържанието. Посочената в тях информация е систематизирана в подходящ за целите на настоящия научен труд формат.

Към основните положителни характеристики и качества на рецензията на дисертационен труд се отнасят:

1. Извършен е анализ на теоретико – практическото приложение и същност на голям набор от съвременни методи за осигуряване на сигурността на логистичните дейности.
2. Направен е сравнителен анализ на съдържателните характеристики на основни термини, използвани в сектор “Сигурност на доставките”.
3. Изведени са съществените роли на някои от националните и международните институции и организации, относно процесите свързани със сигурността на логистичните дейности, с цел постигане на непрекъсваемост на доставките.

Предвид посочените достойнства на настоящия научен труд може да се направи заключението, че постигането им е в резултат от притежаваните от докторанта:

- задълбочени теоретични познания и практически умения в областта на предмета и обекта на дисертационния труд;
- интелектуални и аналитични способности, изразяващи с във възможността му да обработва голямо количество информация и коректно да се позовава и аргументира на подбрани постулати от тях;
- знания и опит относно осигуряването, превенцията и управлението на сигурността на веригата на доставки (в т.ч. специфичните за звената, веригите и каналите) в системата на въздушния транспорт.

Предвид посоченото може да се обобщи:

1. Изследваната проблематика в дисертационния труд има както научен, така също и приложен характер.
2. Постигнати са положителни резултати, в контекст на целта на разработката, които в представения им вид и обхват са достатъчни за покриване на стандартите за дисертационен труд.
3. Докторантът показва висока степен на познаване на състоянието на проблема в национален и международен аспект.
4. Представените в библиографията източници са в пълно съответствие с предмета и обекта на изследването.

5. Налице са голям набор от собствени приноси на докторанта при постигането на хипотезите, целите и задачите на дисертационния труд.

3. Описание на приносите.

Приносите (10 броя), които следва да бъдат признати в рамките на разработения дисертационен труд са посочени в отделен реквизит от съдържанието, разделени съответно на научни и приложни. След задълбочен анализ може да се твърди, че всеки един от тях се основава на реални данни, обработени чрез правилно подбрани за целта научни инструменти. Голямата по обхват информационна база, както и значителния брой обекти на изследване в разработката са в основата на аргументите за направените в научния труд изводи. За тяхната достоверност е приложен адекватен изследователски подход. Това обстоятелство може да се разглежда като следствие от високата степен на теоретична подготовка, експертиза и способностите за самостоятелни научни изследвания, които притежава автора на научната разработка.

4. Оценка на автореферата

Представения за рецензиране автореферат е изготвен съобразно всички изисквания за целта. Той отразява съдържателните характеристики на дисертационен труд, в т. ч. в систематизиран вид коректно използвания изследователски подход, характеристики, научният инструментариум и приносите на автора.

5. Въздействие на дисертационния труд върху външната среда

Докторантът е представил достиженията на дисертационния труд в общо три научни публикации, в т. ч. един брой на международен научен форум, един брой в специализирано издание “СЮ.bg” и един брой във “Военно издателство”. От тематичната насоченост на публикациите може да се направи заключението, че в голямата си част съдържателните характеристики и резултатите от изследванията са получили необходимата за дисертационен труд гласност в научните среди.

6. Лични качества на автора

От представения за рецензиране материал считам, че Пламен Стефанов Софрониев е с потенциални възможности за научна кариера в областта на националната и корпоративна сигурност.

7. Мнения, препоръки и бележки

Представената за рецензиране научно-практическа разработка се характеризира с висока степен на актуалност по отношение на предмета и обектите на изследването в национален и в международен аспект. Докторантът е успял да постигне нейната цел и задачи, използвайки мащабна по обхват и съдържателни характеристики информационна база, обработена с подходящ научен инструментариум.

Наред с посочените положителни страни на рецензираната научна разработка под формата на препоръки следва да бъдат взети предвид и някои слабости в нея. Ролята на системите за управление, както и същността на преговорните процеси не са засегнати в разработката (международни договори и съглашения за превоз на пътници и товари). Следва да се обърне внимание и на управлението на запасите, в контекста на съществуващите рискове. Следва да се направи взаимовръзка между фазите на жизнения цикъл на организациите и значението на сигурността на доставките за тяхното развитие/оцеляване. Предвид посоченото е полезно в бъдещата си научна дейност докторантът да обърне внимание и на взаимовръзките (при проектирането) между звената за сигурност в съвременните организации.

8. Заключение

Докторантът Пламен Стефанов Софрониев притежава необходимите качества на учен-изследовател. Дисертационният труд е посветен на актуална проблематика. Постигнатите резултати дават основание да се твърди, че Пламен Стефанов Софрониев притежава потенциал да доразвива и прилага на практика своите знания.

Предвид посоченото и във връзка с положителното ми становище относно разработения от докторант Пламен Стефанов Софрониев дисертационен труд на тема "Сигурност и управление на непрекъсваемостта при доставките", препоръчам на членовете на Научното жури да присъдят научната и образователна степен **„доктор” по научна специалност „Сигурност и отбрана“ в професионално направление 9.1 (Национална сигурност).**

Дата: 25.01.2015 г.
София

Рецензент: .....
/доц. д-р инж. Кирил Радев/